

Υπόθεση C-277/22

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

22 Απριλίου 2022

Αιτούν δικαστήριο:

Fővárosi Törvényszék (πρωτοδικείο Περιφέρειας Βουδαπέστης-Πρωτευούσης, Ουγγαρία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

22 Μαρτίου 2022

Προσφεύγουσα:

Global NRG Kereskedelmi és Tanácsadó Zrt.

Καθής:

Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (Ουγγρική ρυθμιστική αρχή του τομέα της ενέργειας και των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας)

Fővárosi Törvényszék (πρωτοδικείο Περιφέρειας Βουδαπέστης-Πρωτευούσης, Ουγγαρία)

[παραλειπόμενα] Προσφεύγουσα: Global NRG Kereskedelmi és Tanácsadó Zrt.
([παραλειπόμενα] Βουδαπέστη [Ουγγαρία] [παραλειπόμενα])

[παραλειπόμενα] Καθής: Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal
(Ουγγρική ρυθμιστική αρχή του τομέα της ενέργειας και των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας) ([παραλειπόμενα] Βουδαπέστη [παραλειπόμενα])

[παραλειπόμενα] Παρεμβαίνουσα υπέρ της καθής: FGSZ Földgázszállító Zrt.
([παραλειπόμενα] Siófok [Ουγγαρία] [παραλειπόμενα])

[παραλειπόμενα] Αντικείμενο της διαφοράς: προσφυγή κατά διοικητικής απόφασης [παραλειπόμενα] στον τομέα της ενέργειας

Απόφαση:

Το αιτούν δικαστήριο κινεί διαδικασία προδικαστικής παραπομπής ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης με αντικείμενο την ερμηνεία του άρθρου 41, παράγραφος 17, της οδηγίας 2009/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου και την κατάργηση της οδηγίας 2003/55/ΕΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το αιτούν δικαστήριο υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

- 1) Έχει το άρθρο 41, παράγραφος 17, της οδηγίας 2009/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου και την κατάργηση της οδηγίας 2003/55/ΕΚ (στο εξής: οδηγία), υπό το πρίσμα του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία σύμφωνα με την οποία, στις διαδικασίες της εθνικής ρυθμιστικής αρχής για τον καθορισμό των τελών χρήσης του συστήματος, των τελών για τις υπηρεσίες που μπορούν να παρέχονται από τους διαχειριστές συστήματος με ειδικό τιμολόγιο και των τελών σύνδεσης, ως άμεσα θιγόμενο μέρος αναγνωρίζεται μόνον ο διαχειριστής συστήματος, ο οποίος, υπό την ιδιότητα αυτή, έχει κατ' αποκλειστικότητα δικαίωμα προσφυγής κατά απόφασης που λαμβάνεται στο πλαίσιο της διαδικασίας;
- 2) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης του Δικαστηρίου στο πρώτο ερώτημα: έχει το άρθρο 41, παράγραφος 17, της οδηγίας, υπό το πρίσμα του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την έννοια ότι, κατ' εφαρμογήν της εν λόγω διάταξης σε υπόθεση όπως αυτή της διαφοράς της κύριας δίκης, οι φορείς της αγοράς φυσικού αερίου που τελούν σε κατάσταση όπως αυτή της προσφεύγουσας, στην οποία ο διαχειριστής συστήματος χρεώνει, δυνάμει απόφασης της εθνικής ρυθμιστικής αρχής για τον καθορισμό των τελών χρήσης του συστήματος, των τελών για υπηρεσίες που μπορούν να παρέχονται από τους διαχειριστές συστήματος με ειδικό τιμολόγιο και των τελών σύνδεσης, τέλη για υπηρεσία που μπορεί να παρέχεται με ειδικό τιμολόγιο, πρέπει να θεωρηθούν ως μέρη θιγόμενα από την απόφαση της ρυθμιστικής αρχής και, ως τέτοια, έχουν δικαίωμα προσφυγής κατ' αυτής;

[παραλειπόμενα] [ζητήματα του εθνικού δικονομικού δικαίου]

Σκεπτικό

- 1 Το αιτούν διοικητικό δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Δικαστήριο), δυνάμει του άρθρου 267 της Συνθήκης για τη

λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να ερμηνεύσει διατάξεις του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που είναι αναγκαίες για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης.

Αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης και κρίσιμα πραγματικά περιστατικά

- 2 Με απόφαση της 10ης Αυγούστου 2021 [παραλειπόμενα] (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση) την οποία εξέδωσε η εθνική ρυθμιστική αρχή, καθής, στο πλαίσιο αυτεπάγγελτης διαδικασίας σε σχέση με την εταιρία FGSZ Földgázszszállító Zrt. (στο εξής: FGSZ Zrt.), διαχειρίστρια συστήματος μεταφοράς φυσικού αερίου, καθορίστηκαν στον τομέα της προμήθειας φυσικού αερίου, για την περίοδο από την 1η Οκτωβρίου 2021 έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2025, οι κλίμακες των ειδικών τελών που μπορεί να χρεώνει η διαχειρίστρια συστήματος μεταφοράς καθώς και των τελών σύνδεσης που πρέπει καταβάλλονται για τη σύνδεση με τον αγωγό φυσικού αερίου. Η προσφεύγουσα (Global NRG Zrt.), εμπορική εταιρία ασχολούμενη με την εμπορία φυσικού αερίου, η οποία χρησιμοποιεί το σύστημα μεταφοράς φυσικού αερίου ως χρήστρια συστήματος, άσκησε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου προσφυγή κατά της προσβαλλόμενης απόφασης. Προκειμένου να εκδοθεί απόφαση επί της ουσίας της διαφοράς της κύριας δίκης, απαιτείται προηγούμενη απάντηση του Δικαστηρίου στα υποβαλλόμενα προδικαστικά ερωτήματα.
- 3 Η προσβαλλόμενη απόφαση της καθής βασίζεται, μεταξύ άλλων, σε προγενέστερη απόφαση της 30ής Μαρτίου 2021 [παραλειπόμενα], με την οποία είχε καθοριστεί η μεθοδολογία τιμής αναφοράς και κατά της οποίας η προσφεύγουσα είχε επίσης ασκήσει προσφυγή το 2021. Με απόφαση της 12ης Ιανουαρίου 2022 [παραλειπόμενα], η οποία δεν έχει ακόμη καταστεί τελεσίδικη, το αιτούν δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση της καθής [της 30ής Μαρτίου 2021] και τη διέταξε να κινήσει νέα διαδικασία. Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, ειδικότερα, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι παράνομη διότι, αφενός, η απόφαση [της 30ής Μαρτίου 2021] στην οποία στηρίζεται η προσβαλλόμενη απόφαση ήταν επίσης παράνομη και, αφετέρου, διότι η καθής δεν έπρεπε να έχει καθορίσει τα τέλη για την υπηρεσία μεταβίβασης τίτλων. Πράγματι, ισχυρίζεται ότι η εν λόγω υπηρεσία εμπίπτει στην κατηγορία των «υπηρεσιών μη μεταφοράς», λαμβανομένης υπόψη της διάταξης του άρθρου 3, σημείο 15, του κανονισμού (ΕΕ) 2017/460 της Επιτροπής, της 16ης Μαρτίου 2017, για τη θέσπιση κώδικα δικτύου σχετικά με την εναρμονισμένη διάρθρωση των τιμολογίων μεταφοράς αερίου. Η προσφεύγουσα προβάλλει επίσης παράβαση των άρθρων 4, παράγραφος 4, και 19, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού και ζητεί την ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης.
- 4 Η καθής ζητεί την απόρριψη της προσφυγής, κυρίως για τον λόγο ότι η προσφεύγουσα δεν έχει ενεργητική νομιμοποίηση και επικουρικός για τον λόγο ότι η προσφυγή είναι αβάσιμη.

Σκεπτικό της αιτήσεως προδικαστικής απόφασης και επιχειρήματα των διαδίκων

- 5 Το αιτούν δικαστήριο εξετάζει, ως προκαταρκτικό ζήτημα, εάν η προσφεύγουσα, χρήστρια συστήματος, έχει δικαίωμα προσφυγής κατά της προσβαλλόμενης απόφασης με την οποία καθορίζονται τα τέλη που χρεώνει η διαχειρίστρια συστήματος. Σύμφωνα με την εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία, στις διαδικασίες για τον καθορισμό των τελών χρήσης του συστήματος, των τελών για τις υπηρεσίες που μπορούν να παρέχονται από τους διαχειριστές συστήματος με ειδικό τιμολόγιο και των τελών σύνδεσης, άμεσα θιγόμενος θεωρείται μόνον ο οικείος διαχειριστής συστήματος.
- 6 Κατά την προσφεύγουσα, τα τέλη που καθορίστηκαν με την προσβαλλόμενη απόφαση είναι δεσμευτικά τόσο για τη διαχειρίστρια όσο και για τη χρήστρια συστήματος και, ως εκ τούτου, θίγουν άμεσα τα δικαιώματα και τα έννομα συμφέροντα αμφοτέρων των μερών, δεδομένου ότι, εάν τα τέλη αυτά δεν καθοριστούν νομίμως, οι χρήστες συστήματος υφίστανται ζημία. Ως έμπορος φυσικού αερίου, η προσφεύγουσα δεν έχει την ευχέρεια, κατά την εκτέλεση των εμπορικών συμβάσεών της, να μην κάνει χρήση της υπηρεσίας μεταβίβασης τίτλων που προβλέπεται στην προσβαλλόμενη απόφαση, υπηρεσία ως προς την οποία η FGSZ Zrt. της χρεώνει αυτομάτως και αναγκαστικώς το ισχύον τέλος. Η υπηρεσία αυτή δεν αποτελεί για τον έμπορο φυσικού αερίου μια πρόσθετη προαιρετική υπηρεσία, αλλά είναι ο μόνος τρόπος προκειμένου αυτός να μπορεί ασκήσει τη δραστηριότητα της εμπορίας φυσικού αερίου με άλλους εμπόρους, με αποτέλεσμα να θίγονται τα δικαιώματα και τα έννομα συμφέροντα όλων των αγοραστών της υπηρεσίας και λοιπών φορέων της αγοράς που τελούν σε παρόμοια κατάσταση (κάτοχοι άδειας εμπορίας φυσικού αερίου).
- 7 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, είχε δικαίωμα προσφυγής στο πλαίσιο της διαδικασίας για τον καθορισμό, αφενός, της μεθοδολογίας τιμής αναφοράς στην οποία βασίζονται τα τέλη χρήσης του συστήματος και, αφετέρου, των εκπτώσεων, των πολλαπλασιαστών και των εποχικών παραγόντων σχετικά με τα τέλη διαχείρισης του συστήματος μεταφοράς, και, κατά συνέπεια, θεωρεί δυσμενή και αντίθετη προς το δίκαιο της Ένωσης τη διάκριση σύμφωνα με την οποία δεν έχει δικαίωμα προσφυγής κατά της προσβαλλόμενης απόφασης με την οποία καθορίζονται τα τέλη χρήσης του συστήματος, τα τέλη για τις υπηρεσίες που μπορούν να παρέχονται από τους διαχειριστές συστήματος με ειδικό τιμολόγιο και τα τέλη σύνδεσης. Κατά την άποψή της, δεν ασκεί επιρροή, όσον αφορά την ιδιότητα του θιγόμενου μέρους, το εάν ο έμπορος μετακυλίζει ως κόστος τα τέλη χρήσης του συστήματος.
- 8 Η καθής αμφισβητεί το δικαίωμα της προσφεύγουσας να ασκήσει προσφυγή, υποστηρίζοντας ότι η τελευταία δεν μετείχε στη διαδικασία για την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης και ότι δεν υφίσταται κανενός είδους άμεση σχέση μεταξύ της προσφεύγουσας και του αντικειμένου της προσφυγής. Υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση επιβάλλει άμεσα υποχρεώσεις μόνο στην FGSZ Zrt. και, ως εκ τούτου, δεν επηρεάζει άμεσα, παρά μόνον έμμεσα, την κατάσταση της

προσφεύγουσας. Παραπέμπει, επιπλέον, στην εθνική νομοθεσία, σύμφωνα με την οποία, κατά τη διαδικασία έκδοσης της προσβαλλόμενης απόφασης, ως άμεσα θιγόμενος αναγνωρίζεται μόνον ο οικείος διαχειριστής συστήματος. Η καθής αρνείται ότι η χρήση της επίμαχης υπηρεσίας μεταβίβασης τίτλων και η καταβολή του αντίστοιχου τέλους είναι υποχρεωτική για την προσφεύγουσα, υποστηρίζοντας επιπλέον ότι το τέλος δεν επιβαρύνει εν τέλει κατ' ανάγκην την προσφεύγουσα, δεδομένου ότι αυτή έχει τη δυνατότητα να το μετακυλίσει. Συναφώς, επισημαίνει ότι η αναγνώριση στην προσφεύγουσα του δικαιώματος προσφυγής θα σήμαινε ότι όποιος επιβαρύνεται τελικώς με το εν λόγω τέλος θα μπορούσε να θεωρηθεί ως «μέρος που θίγεται από απόφαση ρυθμιστικής αρχής» και, ως τέτοιο, θα μπορούσε, υπό συνθήκες όπως αυτές της διαφοράς της κύριας δίκης, να ζητήσει την κίνηση ένδικης διοικητικής διαδικασίας.

- 9 Η καθής παραπέμπει στην αιτιολογική σκέψη 33 της οδηγίας, από την οποία μπορεί να συναχθεί ότι η οδηγία δεν ορίζει την έννοια του «θιγόμενου μέρους» και, ως εκ τούτου, η ερμηνεία και ο καθορισμός της εναπόκειται στο εθνικό δίκαιο. Σύμφωνα με την εθνική νομολογία, προαπαιτούμενο για την έκδοση απόφασης επί της ουσίας της διαφοράς είναι η απόδειξη άμεσου έννομου συμφέροντος, χωρίς το αμιγώς οικονομικό συμφέρον να αρκεί για τη θεμελίωση του δικαιώματος προσφυγής.

Σχετική νομοθεσία

- 10 Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης:
- Οδηγία 2009/73/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου και την κατάργηση της οδηγίας 2003/55/EK: άρθρο 41, παράγραφος 17
 - Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης: άρθρο 47

Εθνική νομοθεσία:

- A földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény (Get.) (νόμος XL του 2008, περί προμήθειας φυσικού αερίου· στο εξής: νόμος περί προμήθειας φυσικού αερίου:

Άρθρο 129/B

1. Στις διαδικασίες για τον καθορισμό των τελών χρήσης συστήματος, των τελών για τις υπηρεσίες που μπορούν να παρέχονται από τους διαχειριστές συστήματος με ειδικό τιμολόγιο και των τελών σύνδεσης, άμεσα θιγόμενος θεωρείται μόνον ο οικείος διαχειριστής συστήματος.
2. Στις διαδικασίες για τον καθορισμό, αφενός, της μεθοδολογίας τιμής αναφοράς στην οποία στηρίζονται τα τέλη χρήσης του συστήματος και,

αφετέρου, των εκπτώσεων, των πολλαπλασιαστών και των εποχικών παραγόντων σχετικά με τα τέλη διαχείρισης του συστήματος μεταφοράς, άμεσα θιγόμενα μέρη θεωρούνται και τα πρόσωπα που έχουν δικαίωμα διαβούλευσης σχετικά με τα τέλη διαχείρισης του συστήματος μεταφοράς.

- A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) (νόμος I του 2017, περί διοικητικής δικαιοσύνης)

Άρθρο 17 Αρμοδιότητα κίνησης διαδικασίας έχει

a) το πρόσωπο του οποίου το δικαίωμα ή το έννομο συμφέρον θίγεται άμεσα από τη διοικητική δραστηριότητα:

[...].

Άρθρο 48. Απαράδεκτο

1. Το δικαστήριο κηρύσσει απαράδεκτη την προσφυγή σε περίπτωση που:

[...]

c) δεν έχει ασκηθεί από πρόσωπο που, βάσει νόμου, νομιμοποιείται προς τούτο·

[...].

Έκθεση των λόγων για τους οποίους υποβάλλονται τα προδικαστικά ερωτήματα

- 11 Το αιτούν δικαστήριο είναι το αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο για την εκδίκαση της προσφυγής κατά της προσβαλλόμενης απόφασης της εθνικής ρυθμιστικής αρχής. Προκειμένου η προσφυγή της προσφεύγουσας να εξεταστεί επί της ουσίας, πρέπει προηγουμένως να διαπιστωθεί εάν αυτή, λαμβανομένων υπόψη όλων των περιστάσεων της υπόθεσης, έχει δικαίωμα προσφυγής σύμφωνα με το άρθρο 41, παράγραφος 17, της οδηγίας. Εάν η ένδικη διαδικασία κινηθεί από πρόσωπο μη νομιμοποιούμενο προς τούτο, η προσφυγή απορρίπτεται ως απαράδεκτη σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο λόγω διαδικαστικού κωλύματος και δεν εξετάζεται η ουσία της υπόθεσης. Εάν επιβεβαιωθεί ότι η προσφεύγουσα έχει δικαίωμα να κινήσει ένδικη διαδικασία, πρέπει εν συνεχεία να εξεταστεί, ως προκαταρκτική προϋπόθεση για την έκδοση απόφασης επί της ουσίας της υπόθεσης, εάν έχει επίσης ενεργητική νομιμοποίηση, ήτοι, εάν η προσβαλλόμενη απόφαση θίγει άμεσα τα δικαιώματα ή τα έννομα συμφέροντά της.
- 12 Η οδηγία δεν ορίζει την έννοια του «μέρους που θίγεται από απόφαση της ρυθμιστικής αρχής» σε σχέση με την προσφυγή κατά των αποφάσεων της ρυθμιστικής αρχής που προβλέπεται στο άρθρο της 41, παράγραφος 17, της οδηγίας, και, ως εκ τούτου, η έννοια αυτή πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα των

κατευθυντήριων γραμμών της νομολογίας του Δικαστηρίου. Με τις αποφάσεις της 19ης Μαρτίου 2015, E.ON Földgáz Trade (C-510/13, EU:C:2015:189· στο εξής: απόφαση E.ON Földgáz) και της 16ης Ιουλίου 2020, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας (Τέλη πρόσβασης στα δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου) (C-771/18, EU:C:2020: 584· στο εξής: απόφαση C-771/18), το Δικαστήριο εξέτασε, αφενός, τον κύκλο των προσώπων που, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, έχουν δικαίωμα να ασκήσουν προσφυγή κατά απόφασης της εθνικής ρυθμιστικής αρχής σχετικά με τη ρύθμιση της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου και, αφετέρου, επίσης υπό το πρίσμα της αρχής της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, το περιεχόμενο της υποχρέωσης των κρατών μελών να προβλέπουν τέτοιους μηχανισμούς. Στην υπόθεση που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου απαιτείται λεπτομερέστερη ερμηνεία και των δύο αυτών πτυχών.

Το πρώτο προδικαστικό ερώτημα — Δυνατότητα εφαρμογής της εθνικής νομοθεσίας που περιορίζει το δικαίωμα προσφυγής

- 13 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει το περιεχόμενο της υποχρέωσης των κρατών μελών κατά το άρθρο 41, παράγραφος 17, της οδηγίας, λαμβανομένης επίσης υπόψη της αρχής της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διερωτάται εάν είναι σύμφωνη με το δίκαιο της Ένωσης η νομοθεσία κράτους μέλους, η οποία έχει εφαρμογή σε περίπτωση όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, σύμφωνα με την οποία, στις διαδικασίες για τον καθορισμό των τελών χρήσης του συστήματος, των τελών για υπηρεσίες που μπορούν να παρέχονται από τους διαχειριστές συστήματος με ειδικό τιμολόγιο και των τελών σύνδεσης, ως άμεσα θιγόμενος θεωρείται μόνον ο οικείος διαχειριστής συστήματος (άρθρο 129/B, παράγραφος 1, του νόμου περί προμήθειας φυσικού αερίου). Το εθνικό δίκαιο περιορίζει εκ νόμου το δικαίωμα προσφυγής χωρίς να επιτρέπει κανενός είδους ατομική στάθμιση ή εκτίμηση από το διοικητικό δικαστήριο, γεγονός που συνιστά, κατά την κρίση του αιτούντος δικαστηρίου, δυσανάλογο περιορισμό του δικαιώματος προσφυγής του άρθρου 41, παράγραφος 17, της οδηγίας.
- 14 Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύσει την έννοια του «θιγόμενου [προσώπου]» που περιέχεται στο άρθρο 41, παράγραφος 17, της οδηγίας. Από την πλευρά του, χωρίς προηγούμενη, αποφασιστική και σαφή ερμηνεία από το Δικαστήριο, το αιτούν δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να αναγνωρίσει ούτε την υπεροχή του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ούτε την υποχρέωση να αφήσει ανεφάρμοστη την εθνική νομοθεσία που αντίκειται στο δίκαιο αυτό. Ελλείψει σαφούς ερμηνευτικής καθοδήγησης από το Δικαστήριο, το αιτούν δικαστήριο οφείλει, κατ' εφαρμογήν του εθνικού δικαίου, να απορρίψει ως απαράδεκτη την προσφυγή που άσκησε η προσφεύγουσα χωρίς να εξετάσει την ουσία της υπόθεσης, δεδομένου ότι, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, η προσφεύγουσα εξαιρείται του κύκλου προσώπων με δικαίωμα κίνησης ένδικης διαδικασίας. Κρίνεται, συνεπώς, αναγκαία η νομική ερμηνεία του Δικαστηρίου για τους

σκοπούς της άσκησης του δικαιώματος προσφυγής που κατοχυρώνεται στο άρθρο 41, παράγραφος 17, της οδηγίας και στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- 15 Με την απόφαση C-771/18, η οποία εκδόθηκε κατόπιν της διαδικασίας επί παραβάσει αριθ. INFR(2014)2271 που είχε κινήσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Δικαστήριο εξέτασε κατά πόσον οι θεσπισθείσες από τον Ούγγρο νομοθέτη διαδικασίες προσφυγής ήταν σύμφωνες με το δίκαιο της Ένωσης —μεταξύ άλλων, με το άρθρο 41, παράγραφος 17, της οδηγίας, το οποίο πρέπει επίσης να εξεταστεί εν προκειμένω—. Ειδικότερα, η Επιτροπή διατύπωσε την αιτίαση ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 129/A, παράγραφοι 3 και 4, του νόμου περί προμήθειας φυσικού αερίου, όπως ίσχυαν έως τις 20 Δεκεμβρίου 2016, μόνον ο οικείος διαχειριστής συστήματος είχε την ιδιότητα του διαδίκου και μπορούσε να ασκήσει προσφυγή όσον αφορά τις διαδικασίες για τον καθορισμό των τελών χρήσης του συστήματος, των τελών για υπηρεσίες που μπορούν να παρέχονται από τους διαχειριστές συστήματος με ειδικό τιμολόγιο και των τελών σύνδεσης. Ωστόσο, μετά την κίνηση της διαδικασίας της Επιτροπής, ο [Ούγγρος] νομοθέτης κατήργησε τις προσβαλλόμενες διατάξεις και η Επιτροπή το αποδέχθηκε ως λύση στο πρόβλημα, εμμένοντας, ωστόσο, στην αιτίαση ότι η Ουγγαρία, στον βαθμό που δεν θέσπισε κατάλληλο μηχανισμό για τη διασφάλιση του δικαιώματος προσφυγής κατά των αποφάσεων της εθνικής ρυθμιστικής αρχής σύμφωνα με το άρθρο 41, παράγραφος 17, της οδηγίας, δεν είχε συμμορφωθεί πλήρως με τις υποχρεώσεις της.
- 16 Παρά το γεγονός ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας επί παραβάσει, το Δικαστήριο δεν χρειάστηκε να εξετάσει τις διαδικασίες προσφυγής που προβλέπονταν στο άρθρο 129/A, παράγραφοι 3 και 4, του νόμου περί προμήθειας φυσικού αερίου, όπως ίσχυαν έως τις 20 Δεκεμβρίου 2016, πρέπει, εντούτοις, να τονιστεί η ομοιότητα των προγενέστερων αυτών ρυθμίσεων με τις νυν ισχύουσες ρυθμίσεις που προβλέπονται στον ίδιο νόμο. Η σημαντικότερη ομοιότητα είναι ότι και τα δύο ρυθμιστικά πρότυπα αναγνωρίζουν ως άμεσα θιγόμενο μέρος μόνον τον διαχειριστή συστήματος, με συνέπεια δικαίωμα προσφυγής να έχει μόνον αυτός. Κατά την κρίση του αιτούντος δικαστηρίου, το περιεχόμενο του άρθρου 129/A, παράγραφοι 3 και 4, του νόμου περί προμήθειας φυσικού αερίου, όπως ίσχυε έως τις 20 Δεκεμβρίου 2016, συμπίπτει με το περιεχόμενο του νυν ισχύοντος άρθρου 129/B, παράγραφος 1, του εν λόγω νόμου, με αποτέλεσμα οι ισχύουσες διατάξεις να ταυτίζονται με τις διατάξεις κατά των οποίων είχεβάλει παλαιότερα η Επιτροπή.
- 17 Όπως επισήμανε το Δικαστήριο στη σκέψη 50 της απόφασης E.ON Földgáz, μολονότι η ενεργητική νομιμοποίηση και το έννομο συμφέρον του πολίτη για την άσκηση αγωγής ή προσφυγής ρυθμίζονται καταρχήν από το εθνικό δίκαιο, το δίκαιο της Ένωσης απαιτεί εντούτοις, πέρα από την τήρηση των αρχών της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας, να μη θίγει η εθνική νομοθεσία το δικαίωμα σε αποτελεσματική δικαστική προστασία, όπως το δικαίωμα αυτό προβλέπεται στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- 18 Λαμβανομένων επίσης υπόψη των ενστάσεων που είχε προβάλει η Επιτροπή κατά τη πρότυπη διαδικασία προσφυγής του 2016, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 41, παράγραφος 17, της οδηγίας, υπό το πρίσμα του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία, στο πλαίσιο διαδικασίας της ρυθμιστικής αρχής του εν λόγω κράτους μέλους για τον καθορισμό των τελών χρήσης του συστήματος, προβλέπει ότι ο διαχειριστής συστήματος είναι το μόνο άμεσα θιγόμενο μέρος και έχει, ως τέτοιος, δικαίωμα προσφυγής κατά απόφασης που λαμβάνεται στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής. Πράγματι, κατά την κρίση του αιτούντος δικαστηρίου, το άρθρο 129/B, παράγραφος 1, του νόμου περί προμήθειας φυσικού αερίου περιορίζει αδικαιολόγητα τον κύκλο των προσώπων με δικαίωμα άσκησης προσφυγής κατά των αποφάσεων της ρυθμιστικής αρχής, αναγνωρίζοντας το δικαίωμα αυτό μόνο στον διαχειριστή συστήματος, με αποτέλεσμα να στερεί από άλλους φορείς της αγοράς φυσικού αερίου που ενδεχομένως θίγονται άμεσα από την απόφαση τη δυνατότητα άσκησης προσφυγής.
- 19 Λαμβανομένων υπόψη όλων των ανωτέρω, σε περίπτωση καταφατικής απάντησης του Δικαστηρίου στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το άρθρο 129/B, παράγραφος 1, του νόμου περί προμήθειας φυσικού αερίου πρέπει να μην τύχει εφαρμογής στην υπόθεση της κύριας δίκης όσον αφορά το δικαίωμα της προσφεύγουσας να κινήσει ένδικη διαδικασία, και τούτο για τον λόγο ότι η εθνική νομοθεσία δεν είναι σύμφωνη ούτε με τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης που αφορούν το δικαίωμα προσφυγής ούτε με την αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δεδομένου ότι, σε μια τέτοια περίπτωση, η νομοθεσία της Ένωσης θα είχε άμεση εφαρμογή και θα κατίσχυε του εθνικού δικαίου, με αποτέλεσμα να πρέπει να αναγνωριστεί στην προσφεύγουσα γενικό δικαίωμα κίνησης ένδικης διαδικασίας, πρέπει επίσης να δοθεί απάντηση στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το οποίο αφορά την έκταση, όπως ορίζεται από το δίκαιο της Ένωσης, της ενεργητικής νομιμοποίησης της προσφεύγουσας στην υπό κρίση υπόθεση, η οποία συνδέεται με το γεγονός ότι θίγεται προσωπικά.

Το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα — Ενεργητική νομιμοποίηση φορέα της αγοράς όπως η προσφεύγουσα

- 20 Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, σε σχέση με τις διατάξεις της νομοθεσίας της Ένωσης για τη ρύθμιση της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου, οι οποίες καθορίζουν τον κύκλο προσώπων που έχουν δικαίωμα να ασκήσουν προσφυγή κατά των αποφάσεων της ρυθμιστικής αρχής, την ερμηνεία και την καθοδήγηση του Δικαστηρίου ως προς το εάν φορέας της αγοράς που τελεί σε κατάσταση όπως αυτή της προσφεύγουσας στην ένδικη διοικητική διαδικασία κατά της προσβαλλόμενης στην κύρια δίκη απόφασης πρέπει να θεωρηθεί ως «μέρος που θίγεται από απόφαση της ρυθμιστικής αρχής».

- 21 Κατά την κρίση του αιτούντος δικαστηρίου, το ερώτημα αυτό είναι παρόμοιο με εκείνο που είχε εξετάσει το Δικαστήριο στην υπόθεση E.ON Natural Gas. Σύμφωνα με τη σκέψη 48 της εν λόγω απόφασης, το δικαίωμα προσφυγής της εταιρίας E.ON Trade Földgáz Zrt. προέκυπτε από το γεγονός ότι είχε ορισμένα δικαιώματα και έπρεπε να θεωρείται ως δυνητικώς θιγείς ως προς τα δικαιώματα αυτά από την απόφαση της ρυθμιστικής αρχής. Στη σκέψη 49 της απόφασης E.ON Földgáz, το Δικαστήριο επισήμανε ότι, ελλείψει σχετικής νομοθεσίας της Ένωσης, στην εσωτερική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους εναπόκειται ο καθορισμός των αρμόδιων δικαστηρίων και η ρύθμιση των δικονομικών λεπτομερειών των ενδίκων προσφυγών που αποσκοπούν στη διασφάλιση των δικαιωμάτων που αντλούν οι πολίτες από το δίκαιο της Ένωσης· πάντως, τα κράτη μέλη έχουν, σε κάθε περίπτωση, την ευθύνη της διασφάλισης της αποτελεσματικής προστασίας των δικαιωμάτων αυτών. Ωστόσο, τα κράτη μέλη πρέπει να ασκούν την αρμοδιότητα αυτή κατά τρόπο που να σέβεται και να μην προσβάλλει το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 22 Βάσει όσων έχουν εκτεθεί, στην εκκρεμή ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου διαφορά της κύριας δίκης, είναι αναγκαία η ερμηνεία του άρθρου 41, παράγραφος 17, της οδηγίας προκειμένου να κριθεί εάν η προσφεύγουσα, εμπορική εταιρία που ασχολείται με το εμπόριο φυσικού αερίου και η οποία, ως χρήστρια του δικτύου, χρησιμοποιεί το δίκτυο μεταφοράς φυσικού αερίου, πρέπει να θεωρηθεί πρόσωπο το οποίο αντλεί δικαιώματα από την οδηγία και της οποίας η κατάσταση θίγεται ή ενδέχεται να θιγεί από απόφαση της ρυθμιστικής αρχής για τον καθορισμό των τελών χρήσης του δικτύου, των τελών για υπηρεσίες που μπορούν να παρέχονται από τους διαχειριστές συστήματος με ειδικό τιμολόγιο και των τελών σύνδεσης, και, ως εκ τούτου, να της αναγνωριστεί το δικαίωμα προσφυγής. Για την επίλυση του ζητήματος αυτού, είναι επίσης κρίσιμο το επιχείρημα που προβάλλει η προσφεύγουσα με την προσφυγή της ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι αντίθετη προς το δίκαιο της Ένωσης —λόγω παράβασης των άρθρων 3, σημείο 15, 4, παράγραφος 4, και 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 2017/460—, ζήτημα που μπορεί να εξεταστεί επί της ουσίας μόνον εφόσον το αιτούν δικαστήριο επιβεβαιώσει την ενεργητική νομιμοποίηση της προσφεύγουσας.
- 23 Το αιτούν δικαστήριο προτείνει να δοθεί η απάντηση ότι φορέας της αγοράς φυσικού αερίου που τελεί σε κατάσταση όπως αυτή της προσφεύγουσας, σε περίπτωση όπως της κύριας δίκης, έχει δικαίωμα προσφυγής, διότι ενδέχεται να θιγεί άμεσα. Ο λόγος που υπαγορεύει την απάντηση αυτή είναι ότι η διαχειρίστρια συστήματος, η οποία δεσμεύεται άμεσα από την προσβαλλόμενη απόφαση, χρεώνει αυτομάτως και υποχρεωτικά τα τέλη που καθορίζονται με την απόφαση αυτή στην προσφεύγουσα, ως φορέα της αγοράς που ασχολείται με το εμπόριο φυσικού αερίου, η οποία υποχρεούται να καταβάλει τα τέλη αυτά στη διαχειρίστρια συστήματος και, εάν δεν συμμορφωθεί προς την υποχρέωση αυτή, δεν μπορεί να αναπτύξει τη δραστηριότητα της εμπορίας φυσικού αερίου. Κατά συνέπεια, ο ενδεχομένως παράνομος χαρακτήρας —εν προκειμένω, λόγω

αντίθεσης προς το δίκαιο της Ένωσης— της προσβαλλόμενης απόφασης θίγει άμεσα τα δικαιώματα και τα έννομα συμφέροντα της προσφεύγουσας.

24 Λαμβανομένων υπόψη όλων των ανωτέρω, είναι αναγκαίο να δοθεί απάντηση σε αμφοτέρωτα τα προδικαστικά ερωτήματα, προκειμένου να καθοριστεί, ως προκαταρκτικό ζήτημα για την έκδοση επί της ουσίας απόφασης, εάν υφίσταται δικαίωμα κίνησης ένδικης διαδικασίας και ενεργητική νομιμοποίηση —άμεση προσβολή των δικαιωμάτων ή των εννόμων συμφερόντων της προσφεύγουσας— στο πλαίσιο της κύριας δίκης.

25 [παραλειπόμενα]

26 [παραλειπόμενα] [ζητήματα του εθνικού δικονομικού δικαίου]

Βουδαπέστη, 22 Μαρτίου 2022.

[παραλειπόμενα] [υπογραφές]

ΕΠΙΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ